

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně: **E. V.**, zastoupené Mgr. Klárou Holíkovou, Sdružení pro integraci a migraci, se sídlem Baranova 33, Praha 3, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2018, č. j. CPR-31136-4/ČJ-2018-930310-V223, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2019, č. j. 4 A 111/2018 – 36,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2019, č. j. 4 A 111/2018 – 36, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou ze dne 18. 12. 2018 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 18. 9. 2018, č. j. KRPA-352108-16/ČJ-2018-000022. Žalovaný v předmětném rozhodnutí potvrdil rozhodnutí, kterým byla žalobkyni uložena povinnost opustit území České republiky dle § 50a odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

[2] Žalobkyně v návaznosti na výzvu městského soudu k úhradě soudního poplatku podala žádost o osvobození od soudních poplatků. V žádosti uvedla, že se nachází ve velmi tíživé finanční situaci, která je umocněna špatným zdravotním stavem. Dále poukázala na skutečnost, že nemůže opustit území České republiky, neboť dne 3. 9. 2018 bylo Obvodním soudem pro Prahu 6 vydáno usnesení, kterým jí bylo uloženo ochranné psychiatrické léčení v ambulantní formě. Vycestováním by došlo ke zmaření účelu léčby. V souvislosti s tím uvedla, že na území České republiky nemá žádné pobytové oprávnění a ač usilovala o udělení víza k pobytu nad 90 dní, byla její žádost opakovaně zamítnuta. S ohledem na výše uvedené nemůže vykonávat výdělečnou činnost, tudíž nemá žádné příjmy; nedisponuje žádnými úsporami ani jiným majetkem, z něhož by soudní poplatek mohla uhradit.

[3] Její tíživá majetková situace je umocněna skutečností, že si nemohla obstarat zdravotní pojištění, což vedlo k tomu, že za poskytnutou zdravotní péči ji byla vystavena faktura k úhradě 261.782 Kč. Dluh od té doby stále narůstá. Na obstarání stravy a ubytování se podílí její známí (kamarádi), jejichž finanční možnosti jsou však omezené a postačí toliko pro zabezpečení stěžovatelčiných nejzákladnějších potřeb.

[4] K žádosti žalobkyně doložila soudní nařízení výkonu ochranného léčení ambulantního, lékařskou zprávu Psychiatrické nemocnice Bohnice vyhotovenou MUDr. L. B., žádosti o vízum, rozhodnutí Ministerstva vnitra o neudělení víza a předběžnou propouštěcí zprávu Psychiatrické nemocnice Bohnice vyhotovenou MUDr. E. Š.

[5] Městský soud posléze zaslal žalobkyni k vyplnění „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ (dále jen „formulář o majetkových poměrech“). Stěžovatelka formulář o majetkových poměrech vyplnila a zaslala soudu.

[6] V odůvodnění napadeného usnesení soud uvedl, že žalobkyně sice napsala, že nemá žádné příjmy ani majetek větší hodnoty, jakož ani žádné měsíční výdaje, dluhy ani půjčky, s ohledem na neexistenci pobytového oprávnění nemůže být zaměstnána a její zdravotní stav je vážný. Žalobkyně neuvedla výši veškerých příjmů a výdajů, ačkoliv je právně zastoupena. V řízení připustila, že výdaje hradí s pomocí známých; ve formuláři se však výši příjmů a výdajů nepokusila ani vyčíslit (kolonky zůstaly nevyplněné).

[7] Soud uzavřel, že údaje podané žalobkyní nepředstavují úplné doložení jejích majetkových a výdělkových poměrů; sdělené informace jsou v zásadní míře neúplné. Žalobkyně neprokázala naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků, a proto soud její žádost zamítl.

II. Kasační stížnost žalobkyně

[8] Žalobkyně (stěžovatelka) se s názorem krajského soudu neztotožnila a dne 19. 2. 2018 podala kasační stížnost.

[9] Stěžovatelka má za to, že závěr soudu není správný. Předně uvádí, že velmi podrobně vylíčila důvody, pro něž osvobození od soudních poplatků žádala. Ve formuláři

o majetkových poměrech není kolonka, do níž by mohla uvést nárazovou pomoc známých. Jedná se o bezplatnou pomoc v podobě poskytnutí stravy a noclehu. Soudu navíc tuto skutečnost výslovně sdělila, obdobně jako i výši svého dluhu.

[10] Soud dle názoru stěžovatelky nemůže zůstat při posuzování, zda jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, zcela pasivní. Soud by měl účastníka řízení poučit, jakým způsobem může svá tvrzení prokázat, aby v řízení neutrpěl újmu. Existují-li pochybnosti o pravdivosti účastníkovy tvrzení, je na soudu, aby si, pokud možno v součinnosti s účastníkem, dalším šetřením učinil co možná nejpřesnější obraz o tom, jaké jsou jeho skutečné majetkové poměry. Stěžovatelka připomíná, že soud by měl, především s ohledem na její zdravotní stav, klást jen takové důkazní břemeno, které je schopna vzhledem k okolnostem případu unést.

[11] Stěžovatelka uzavřela, že při hodnocení majetkových poměrů je třeba přihlédnout nejen k výši příjmů a množství finančních prostředků žadatele, ale též k možnosti si tyto prostředky opatřit. Její situace možnost opatření si finančních prostředků vylučuje. Usnesení soudu považuje za nezákonné a stížené přílišným formalismem.

[12] Součástí kasační stížnosti je i návrh na přiznání odkladného účinku.

[13] Žalovaný se ke kasační stížnosti odmítl vyjádřit, jelikož byl kasační stížností napaden toliko procesní úkon soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny. Kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, je přípustná (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 - 43).

[15] Soud nepožaduje zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[16] Kasační stížnost je důvodná.

[17] Ze spisového materiálu (především z „Informace o důvodech neudělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území“ Ministerstva vnitra ze dne 19. 10. 2018, č. j. OAM-805-13/ST-2018) vyplynulo, že stěžovatelka přicestovala na území České republiky, neboť zde chtěla studovat a chtěla získat informace o studiu. Z důvodu psychické nemoci byla hospitalizována od 15. 5. 2018 do 3. 9. 2018. Po propuštění bydlí různě u kamarádů, nemá hlášen pobyt ani nájemní vztah. Je bezdětná a svobodná. Stěžovatelka nedisponuje zdravotním pojištěním a po dobu svého pobytu nevyvíjí ani nevyvíjela žádnou ekonomickou aktivitu. Ministerstvo výslovně uvedlo, že pobyt

stěžovatelky na území České republiky „by tak mohl být spojen se zátěží pro sociální systém ČR“.

[18] V řízení před správním soudem stěžovatelka soudu mezi jinými doložila i předběžnou propouštěcí zprávu, ze které vyplývá, že za hospitalizaci jí byla vystavena faktura na 261.782 Kč.

[19] Nesrovnalosti, na které poukazuje městský soud, nemají oporu ve spisovém materiálu. Samotný formulář o majetkových poměrech, z něhož městský soud zásadním způsobem vychází, představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky. Majetkové poměry účastníka řízení však mohou být zjištěny i z jeho podání, jímž o osvobození od soudních poplatků žádá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 – 130). Z doložených důkazních prostředků pak nevyplývá, že by stěžovatelka neuvedla výši svých příjmů a výdajů. Právě naopak. Stěžovatelka výslovně konstatovala, že není zaměstnaná, nemá žádné příjmy a ani nevlastní majetek větší hodnoty, přičemž stravu a ubytování ji zajišťují známí. Dané skutečnosti potvrdily i správní orgány. Není podstatné, že stěžovatelka tyto údaje mechanicky nepřepsala do formuláře o majetkových poměrech.

[20] Ze spisového materiálu je na první pohled (*prima facie*) zjevné, že stěžovatelka je nemajetná, což potvrzují zejména jí předložené veřejné listiny. Závěry městského soudu tak postrádají oporu ve shromážděném spisovém materiálu. Usnesení městského soudu je proto nezákonné (dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[21] Usnesení městského soudu z důvodů shora uvedených Nejvyšší správní soud zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.). Návrh na odkladný účinek se v důsledku včasného rozhodnutí ve věci samé stal bezpředmětným, *proto o něm soud samostatně nerozhodoval*.

[22] V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Městský soud bude povinen přihlídnout ke všem skutečnostem tvrzeným a doloženým stěžovatelkou, v případě potřeby je prověřit či doplnit a po jejich zhodnocení přesvědčivým způsobem rozhodnout o žádosti o osvobození od soudních poplatků. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2019

JUDr. Josef Baxa

pokračování

1 As 57/2019 - 25

předseda senátu